

Motion till riksdagen 2022/23:1029

av **Johan Hultberg (M)**

Bättre villkor för buffert- och pensionssparande och en stärkt arbetslinje för äldre

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa incitament för buffertsparande och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa incitament för pensionssparande och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa pensions-ISK och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att slopa ränteavdragen för blankolån och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en förändrad inkomstskattelag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svensk skattelagstiftning är idag så utformad att det saknas incitament för sparande samtidigt som generösa ränteavdrag skapar incitament för ökad belåning. Detta är problematiskt då lagstiftningen därmed bidrar till att öka, särskilt hushållens, skuldsättning, vilket i sin tur riskerar att skapa finansiella obalanser och risker. De svenska hushållens skulder är bland de högsta inom OECD och det är just denna höga och stigande skuldsättning som oberoende bedömare ser som mycket allvarliga risker i den svenska ekonomin. Just nu gör den höga inflationen sparande dessutom än mindre lönsamt samtidigt som behovet av marginaler hos hushållen är större än på länge, givet det osäkra ekonomiska läget med sjunkande bostadspriser och en försämrad arbetsmarknad och konjunktur i stort.

På senare år har en hel del gjorts för att minska sårbarheten i det svenska banksystemet genom bland annat skärpta kapitaltäckningskrav. Andra åtgärder, såsom

införandet av amorteringskrav, har också vidtagits för att direkt dämpa hushållens stigande skuldsättning, men för att öka hushållens motståndskraft bör också sparande i större utsträckning uppmuntras. Detta så att fler bygger upp en ordentlig ekonomisk buffert för att bättre kunna hantera plötsliga inkomstbortfall eller utgifter. Idag är många hushåll mycket illa rustade för inkomstbortfall, stigande räntor eller oförutsedda utgifter. Enligt en Sifo-undersökning gjord på uppdrag av Swedbank har vart fjärde hushåll så små marginaler att de inte skulle klara av en oförutsägbar utgift på 10 000 kronor. I ljuset av detta är det anmärkningsvärt att exempelvis sms-lån ger ränteavdrag men att det idag inte finns några direkta incitament för att buffertspara. Regeringen Löfven har dessutom ytterligare försämrat möjligheterna till sparande genom höjda skatter på såväl arbete som sparande. Bland annat har skatten på sparande i investeringssparkonton höjts.

Sedan avdragsrätten för pensionssparande slopades den 1 januari 2016 finns inga skattemässiga incitament för privat pensionssparande, trots att eget sparande för de allra flesta är helt nödvändigt för att säkra en dräglig framtida pension. Utan eget sparande är pensionsnivån för många bara omkring 50–60 % av slutlönen. Swedbank har också låtit undersöka hur benägenheten att pensionsspara skulle påverkas om sparandet åter skulle bli avdragsgillt och enligt deras undersökning skulle två av tre spara mer till sin framtida pension om sparandet var avdragsgillt. En återinförd avdragsrätt skulle således kunna vara ett effektivt redskap för att öka det privata pensionssparandet och därmed bidra till den parlamentariska pensionsgruppens målsättning om långsiktigt höjda och trygga pensioner.

Regeringen bör, mot bakgrund av ovan, se över hur incitament kan skapas för ett ökat sparande. En avdragsrätt för buffertsparende upp till ett takbelopp på exempelvis 50 000 kronor bör ses över. Regeringen bör vidare pröva möjligheten till en återinförd avdragsrätt för pensionssparande. Regeringen bör också se över möjligheten att införa ”pensions-ISK”. Det skulle enligt undertecknads förslag vara en särskild sparform för pensionssparande utformat som dagens investeringssparkonto men med en lägre beskattning. Kapitalet i ett sådant pensions-ISK skulle som grundregel inte vara möjligt att ta ut från kontot innan kontoinnehavaren går i pension eller uppnår en viss ålder, förslagsvis tre år före riktåldern för pension, vilket är den lägsta åldern för att ta ut allmän pension. Förtida uttag skulle kunna tillåtas men då till en högre beskattning.

Vidare bör också slopade ränteavdrag på blacolån övervägas. Det är inte rimligt att med avdrag stimulera denna typ av lån utan säkerhet. Dessa lån leder ofta till betalningssvårigheter för den enskilde och bidrar till ökade risker i det finansiella systemet. Att slopa ränteavdragen på blacolån hade också varit ett sätt att finansiera ovan föreslagna reformer. Staten bör växla från att stimulera sms-lån till att istället stimulera sparande.

Många personer som passerat gränsen för ålderspension kan och vill fortsätta att jobba eller börja jobba på nytt en tid efter pensionering. Det är mycket positivt och bidrar till en bättre ekonomi för den enskilde liksom för samhället i stort. Att öka antalet arbetande timmar är avgörande för att trygga välfärden långsiktigt. Därför behövs en stark arbetslinje. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen undergrävde dessvärre arbetslinjen. En angelägen uppgift för den nya moderatledda regeringen blir därför att sätta Sverige på en ny kurs med reformer som återupprättar och stärker arbetslinjen. Bidragstak och sänkt skatt på arbetsinkomster är exempel på viktiga reformer framåt. För att stärka arbetslinjen för äldre behövs också förändringar i pensionssystemet så att det blir mer förmånligt att arbeta efter pensionering.

Dagens inkomstskattelag medger inte att man pausar utbetalningen av tjänstepensionen. Inkomstskattelagen säger nämligen att tjänstepension måste betalas ut med samma månadsvisa belopp, eller högre, under de fem första utbetalningsåren. Det gör att den som exempelvis vill börja arbeta igen efter ett par år med tjänstepension i praktiken ofta straffbeskattas.

Regeringen bör därför överväga att lägga fram förslag till en förändrad inkomstskattelag så att det blir möjligt att pausa utbetalningen av tjänstepension. Det vore en liten men viktig förändring för att stärka arbetslinjen. Det vore också en reform som hade kunnat bidra till att minska näringslivets problem med att hitta rätt kompetens.

Johan Hultberg (M)